

ANALIZA ANKIETY

dotyczącej efektów realizacji projektu edukacyjnego „Razem przeciw przemocy”.

1. Problem badawczy.

Celem poznawczym badania było określenie stopnia świadomości młodzieży w zakresie zjawiska przemocy oraz znajomości instytucji pomagających ofiarom przemocy.

Celem praktycznym określenie efektów oraz wniosków wynikających z realizacji projektu, w tym osiągnięcia zakładanych celów.

2. Metoda badań i narzędzie badawcze.

Metodą badawczą był sondaż diagnostyczny, a zastosowaną techniką badanie ankietowe.

Narzędziem badawczym był kwestionariusz ankiety, w którym zamieszczono 5 pytań, w tym 3 pytania zamknięte dysjunktywne - – wymagające wyboru tylko jednej odpowiedzi spośród więcej niż dwóch, 1 pytanie zamknięte koniunktywne – umożliwiające dokonanie wyboru więcej niż jednej z podanych możliwych odpowiedzi oraz 1 pytanie otwarte.

Kwestionariusz ankiety uzupełniono pytaniami o charakterze metryczkowym, dotyczącymi płci, wieku, miejsca zamieszkania i typu szkoły. Ankieta była anonimowa.

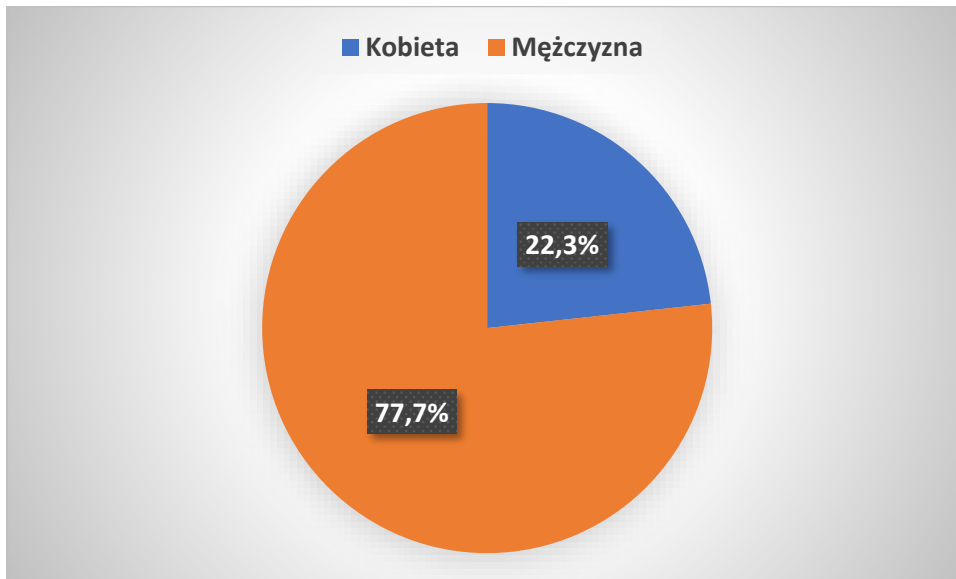
3. Grupa badawcza.

Grupę badawczą stanowili uczestnicy projektu edukacyjnego - uczniowie klas II i III Zespołu Szkół Zawodowych im. gen. Wł. Sikorskiego w Słupcy.

W oparciu o kryterium kompletności dokonano analizy 243 ankiet, stanowiących pełnowartościowy materiał badawczy.

Poszerzoną charakterystykę grupy badawczej prezentują niżej zamieszczone wykresy.

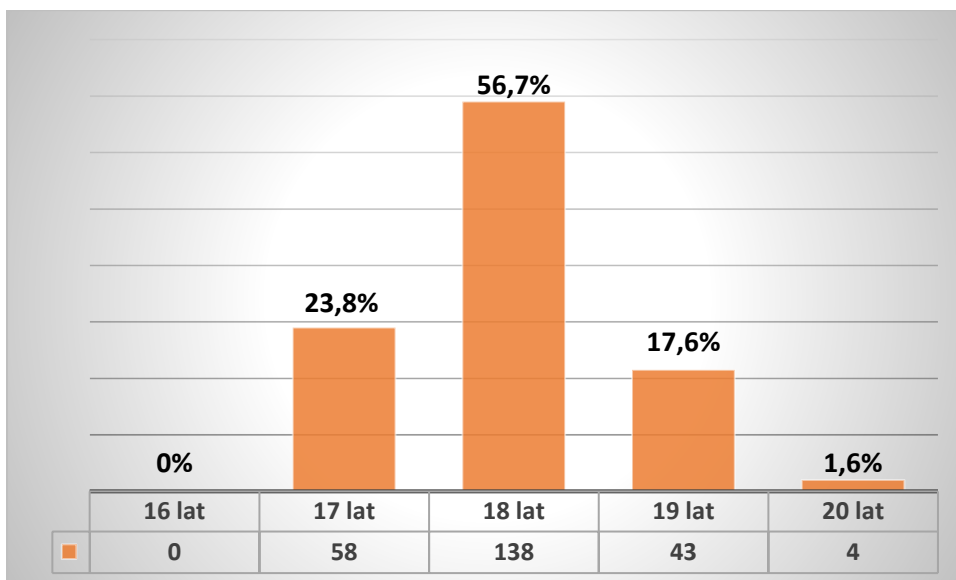
Wykres 1. Grupa respondentów z podziałem na płeć.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety.

Wśród uczniów objętych badaniem 22,3% stanowiły dziewczęta, zaś 77,7 % - chłopcy.

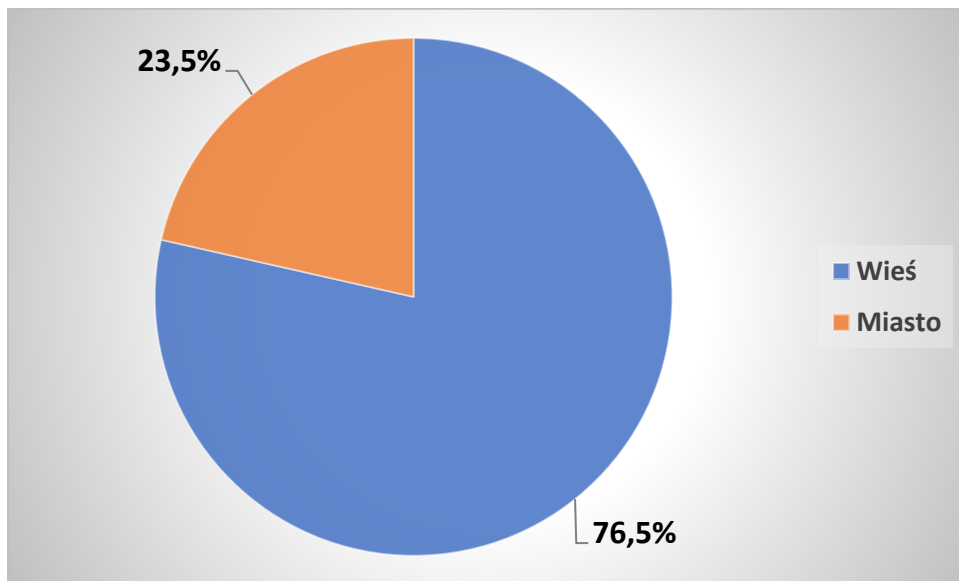
Wykres 2. Podział ze względu na wiek.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety.

Najliczniejszą grupą wiekową, reprezentującą swoje stanowisko na temat zjawiska przemocy, byli uczniowie w wieku 18 lat. Najmniejszy udział badanych stanowili respondenci w wieku 20 lat.

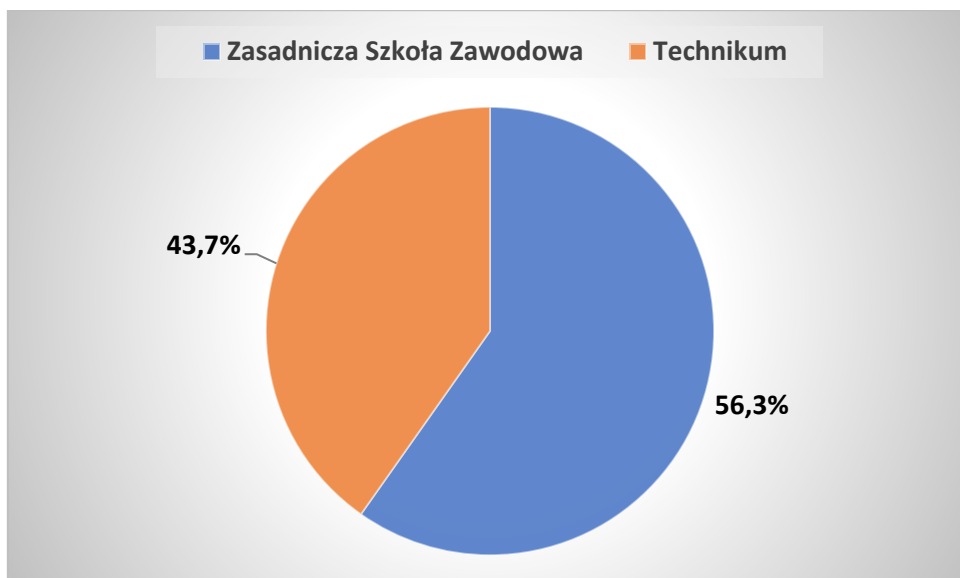
Wykres 3. Miejsce zamieszkania.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety.

Zdecydowaną większość badanych stanowili mieszkańcy wsi.

Wykres 4. Typ szkoły.

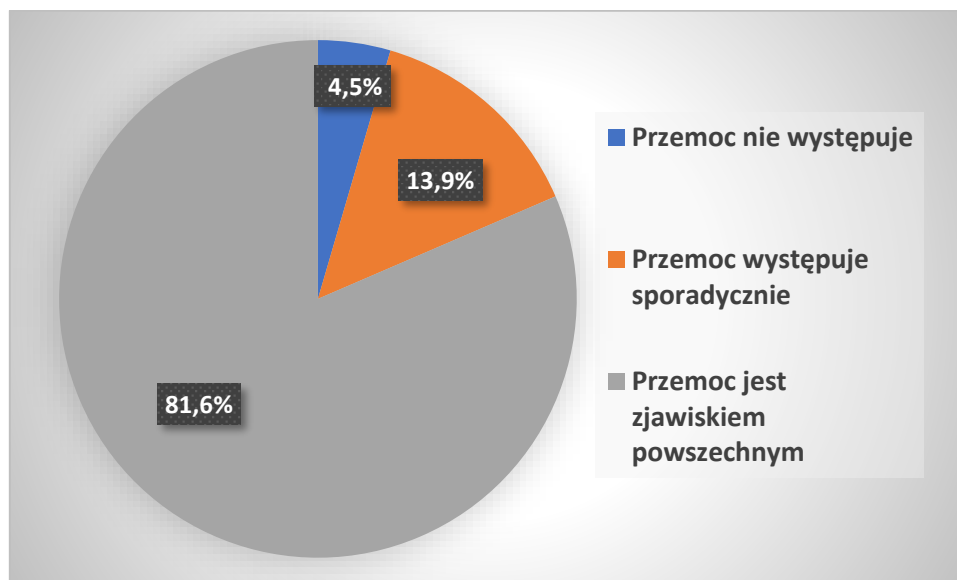
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety.

Ponad połowa badanych to uczniowie Zasadniczej Szkoły Zawodowej, pozostali respondenci stanowili grupę uczniów Technikum.

4. Analiza i interpretacja uzyskanych wyników badań.

Pierwszy problem badawczy dotyczył postrzegania zjawiska przemocy. Było to pytanie zamknięte, dysjunktywne. Ankietowali dokonywali wyboru jednej spośród trzech odpowiedzi.

Wykres 5. Postrzeganie zjawiska przemocy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety.

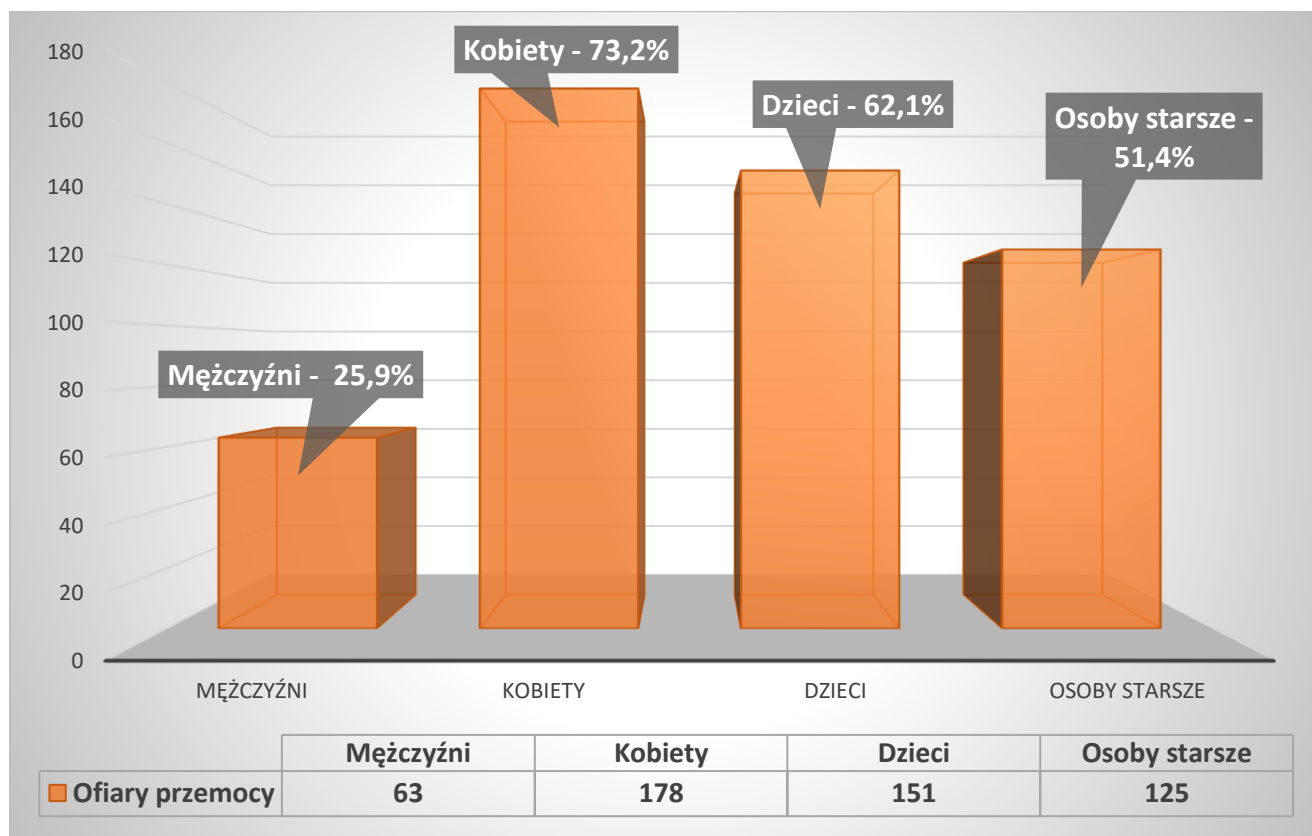
Analiza ilościowa uzyskanych danych ukazała, iż zdaniem większości ankietowanych- 198 - przemoc jest zjawiskiem powszechnym. 34 respondentów określiło przemoc jako zjawisko sporadyczne, a w opinii 11 przemoc nie występuje.

Porównując dane ilościowe z wynikami badania poprzedzającego realizację projektu można stwierdzić, iż nastąpiła zmiana świadomości w grupie uczniów, którzy wcześniej uważali, że przemoc jest zjawiskiem występującym sporadycznie, bądź nie występującym wcale. Różnica wyniku oscyluje w granicach 50%.

Reasumując, analiza jakościowa uzyskanych odpowiedzi pozwala na stwierdzenie, że większość ankietowanych zdaje sobie sprawę, iż zjawisko przemocy jest poważnym problemem społecznym, który występuje powszechnie, niezależnie od granic państwowych, kultur, ras, poziomu gospodarczego państw, religii oraz, iż pojawia się wśród ludzi bez względu na płeć, wiek i wykształcenie.

Istotnym aspektem badań było określenie przez młodzież ofiar przemocy. Było to pytanie zamknięte, koniunktywne – umożliwiające dokonania wyboru więcej niż jednej z podanych na nie możliwych odpowiedzi.

Wykres 6. Ofiary przemocy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety.

Jako najczęściej spotykane ofiary przemocy ankietowani wskazali kobiety (73,2%) oraz dzieci (62,1%). Z kolei osoby starsze wskazało 51,4% respondentów, a mężczyzn -25,9%.

Biorąc pod uwagę analizę jakościową i porównując ją do wyników uzyskanych w pierwszym badaniu, można zauważyć zmianę w postrzeganiu ofiar przemocy. Wówczas jako potencjalne ofiary zostały wskazane dzieci (67,4%), kobiety (61,1%), 41,7% mężczyźni, a osoby starsze zaledwie 17,6%. Zasadnicza różnica to przede wszystkim większa liczba wskazań na osoby starsze.

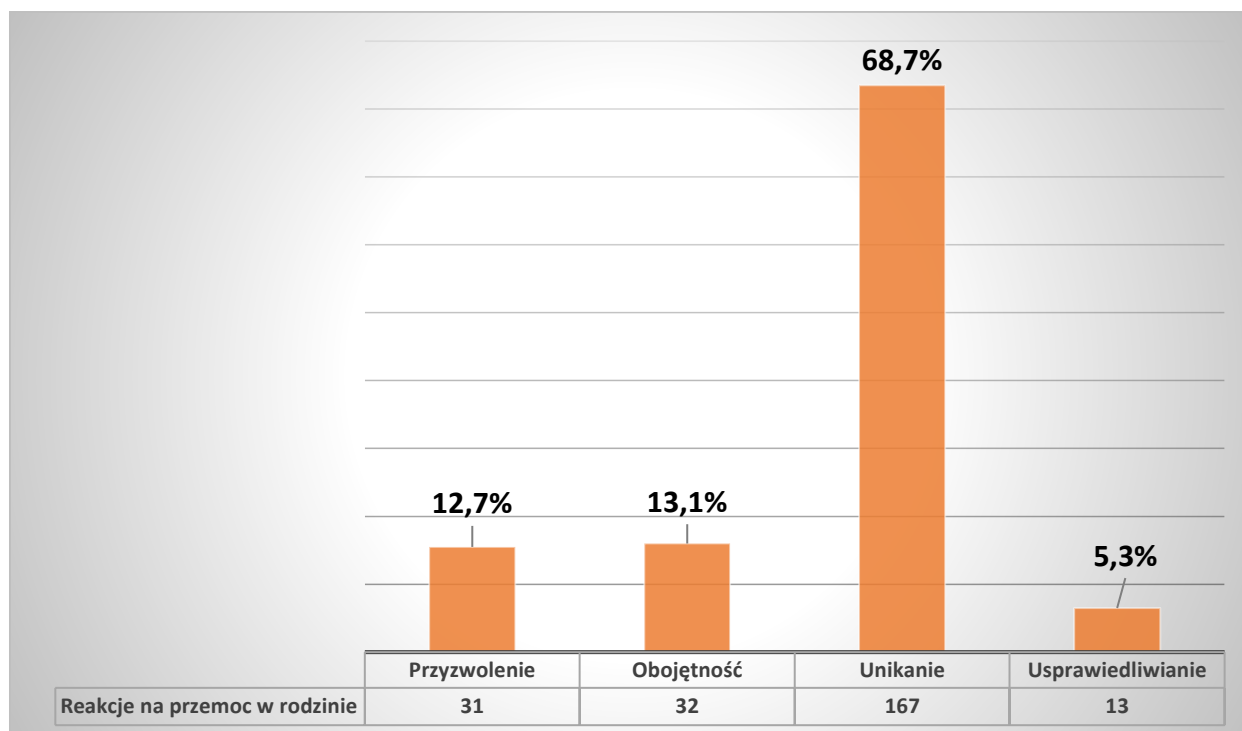
Z całą pewnością, i w tym przypadku nastąpił wzrost świadomości młodzieży, że problem przemocy w rodzinie jest zjawiskiem dostrzeganym w polskim społeczeństwie, a jej ofiarami

są różne osoby, bez względu na płeć i wiek oraz, iż bardzo często przemoc jest stosowana wobec osób starszych, np. w formie ekonomicznej lub zaniedbywania.

Respondentów poproszono również o to, aby określili reakcje na przemoc w rodzinie.

Było to pytanie zamknięte, dysjunktywne – wymagające wyboru tylko jednej odpowiedzi spośród czterech.

Wykres 7. Reakcje na przemoc w rodzinie.

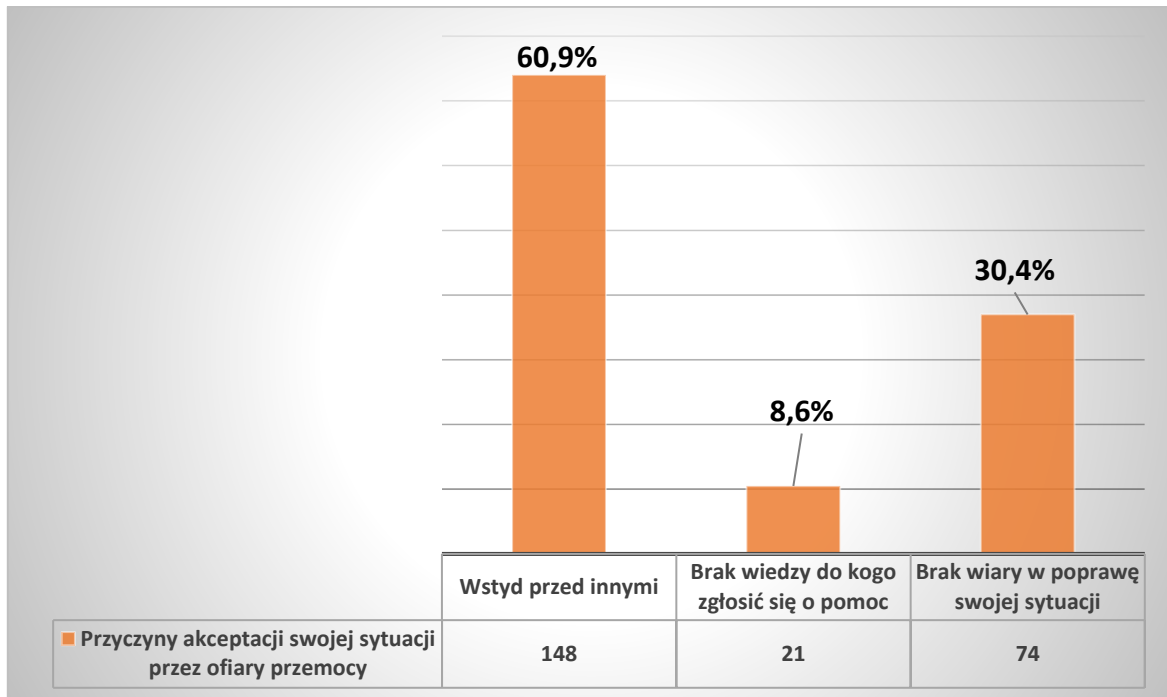
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety.

Mimo niejednokrotnie panującego przekonania, że ofiary przemocy akceptują swoją sytuację, co może wpływać na obojętność wobec przypadków przemocy w rodzinie, analiza ilościowa uzyskanych wyników pozwala jednoznacznie ustalić, iż w opinii badanych najczęstsze reakcje na przemoc w rodzinie to *unikanie* – taką odpowiedź wskazało 167 respondentów, co stanowi 68,7% badanej grupy. W dalszej kolejności wskazane zostały odpowiedzi: *obojętność* (13,1%), *przyzwolenie* (12,7%) i *usprawiedliwianie* (5,3%).

Również w badanym aspekcie widoczne są różnice w odpowiedziach młodzieży w porównaniu do pierwszej ankiety. Zdecydowane wskazanie przez większość respondentów *unikania*, jako reakcji na przemoc, może wynikać z panującego w społeczeństwie przeświadczenia, iż jeśli ofiara przemocy w rodzinie sama nie prosi o pomoc, to nikt nie powinien wtrącać się w to, co dzieje się w domu.

Przeprowadzone badania pozwoliły również poznać opinię młodzieży w kwestii, jakie przyczyny wpływają na tendencję do godzenia się ze swoją sytuacją przez ofiary przemocy. Było to pytanie zamknięte, dysjunktywne – wymagające wyboru tylko jednej odpowiedzi spośród trzech proponowanych. Wyniki przedstawia wykres 8.

Wykres 8. Przyczyny akceptacji swojej sytuacji przez ofiary przemocy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety.

Według ankietowanych do głównych przyczyn akceptacji swojej sytuacji przez ofiary przemocy należy *wstyd przed innymi*, na co wskazało 60,9% respondentów. 30,4% uznało za przyczynę *brak wiary w poprawę swojej sytuacji*, a tylko 8,6% - *brak wiedzy do kogo zgłosić się o pomoc*.

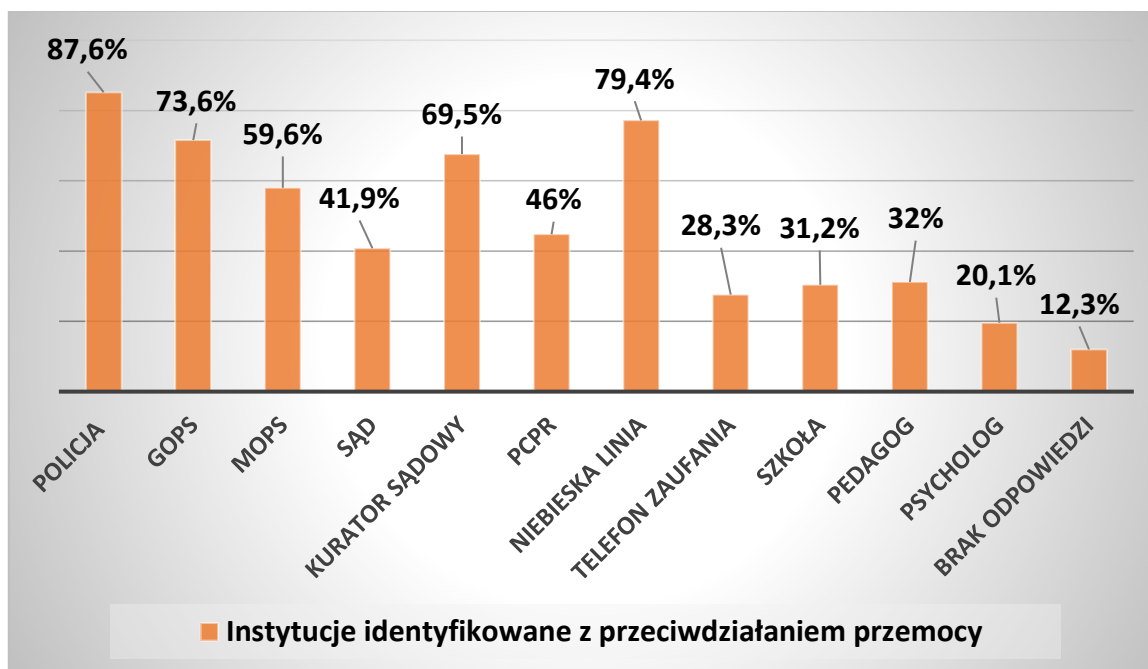
Porównanie uzyskanego wyniku z analizą jakościową pierwszego badania potwierdza tezę, że w oczach respondentów zjawisko przemocy domowej jest w dalszym ciągu tematem tabu, którego główną przyczyną jest wstyd przed innymi.

Zmiana postrzegania przez ankietowanych przyczyn akceptacji jest widoczna przy wskazaniach odpowiedzi *brak wiedzy do kogo zgłosić się o pomoc*. Podczas pierwszego badania na niniejszą odpowiedź wskazało 33,7% młodzieży, różnica wynosi 25,1%.

Z kolei przy odpowiedzi *brak wiary w poprawę swojej sytuacji* nastąpił wzrost wskazań o 13,2%.

Ostatnim problemem badawczym było określenie poziomu znajomości instytucji, które zdaniem respondentów identyfikowane są z przeciwdziałaniem przemocy.

Wykres 9. Instytucje identyfikowane z przeciwdziałaniem przemocy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety.

Pozytywnym zjawiskiem zaobserwowanym w badaniu jest fakt, iż respondenci wykazali się znajomością instytucji, które sprzyjają zwalczaniu zjawiska przemocy.

Uczniowie widzą wiele możliwości pomocy, nie tylko jej ofiarom, ale także zapobiegania zachowaniom przemocowym, a takie postawy sprzyjają wspieraniu interwencji w zakresie ochrony osób krzywdzonych.

Badanie ankietowe poprzedzające realizację projektu dowiodło niższą świadomość ankietowanych, a weryfikacja ówczesnych danych wskazała, iż niezwykle ważna jest promocja placówek, mających w zakresie swoich kompetencji i działań udzielanie kompleksowej pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.

Podczas badania wstępnego 26,3% respondentów wskazało na Policję, 14,8% - Pomoc Społeczną, a 21% - Sąd. Na możliwość uzyskania pomocy w rozwiązywaniu trudnych sytuacji ankietowani wskazali również Pedagoga (13%) i Psychologa (4%), natomiast 44,2% ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi, co pozwala przypuszczać, iż ta grupa respondentów nie posiadała wiedzy na temat instytucji, które mogą udzielić wsparcia i pomocy ofiarom zachowań przemocowych.

Analiza ilościowa wyniku uzyskanego z drugiej ankiety dowodzi zdecydowanego wzrostu świadomości młodzieży w badanej kwestii. Uczniowie wymienili kilkanaście instytucji oraz osób. Najczęściej udzielane odpowiedzi to: Policja – 213, GOPS – 179, MOPS – 145, Sąd – 102, Kurator Sądowy – 169, PCPR – 112, Niebieska Linia – 193, Telefon zaufania – 69, Szkoła – 76, Pedagog – 78, Psycholog -49.

Na pytanie nie udzieliło odpowiedzi 30 respondentów (12,3%), co w porównaniu do pierwszego badania, podczas którego odpowiedzi nie udzieliło 44,2% ankietowanych, stanowi u tej grupy uczniów przeszło 30% wzrost wiedzy w badanym zakresie.

Podsumowanie.

Uzyskane wyniki wskazują na zdecydowanie wyższy stopień świadomości młodzieży na temat zjawiska przemocy, co pozwala na stwierdzenie, iż dzięki wdrożonym działaniom, uczniowie w znaczący sposób poszerzyli wiedzę w badanym zakresie.

Treści edukacyjne oraz formy realizacji projektu przyczyniły się również do poszerzenia wiedzy młodzieży na temat infrastruktury instytucji pomagających ofiarom przemocy oraz współpracy instytucjonalnej w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.